

1. a) Egészítsd ki három **különböző** mássalhangzóval az alábbi szavakat!

a	
b	

A) ige: ___ A ___ A ___

B) köznévszó: ___ I ___ Á ___

b) Megadtuk 2 szó jelentését, hangrendjét, valamint első és utolsó betűjét! Írd be az utolsó oszlopba a megfelelő szavak hiányzó betűit!

jelentés	hangrend	a szó
A) díj, elismerés	mély	J _____ M
B) hideg, főleg nyári csapadék	magas	J _____ Ő

2. Találsz-e hibát a következő szólásokban, közmondásokban? **Ha nem, tegyél pipát** a mondat utáni pontsorra! **Ha igen, akkor húzd alá a tévesen használt szót, és írd a pontvonalra a megfelelőt!**

a	
---	--

A) Megette már a kenyere héját.

B) Kétszer ad, aki gyorsan ad.

C) Átesik a szék másik oldalára.

D) Alkalom szüli a tolvajt.

E) Egy gólya nem csinál nyarat.

3. A csomagokon, szállítmányokon sokszor találhatsz **figyelmeztető jelzéseket**. Párosítsd a képeket a megadott jelentéssel úgy, hogy a kép mellé írod a megfelelő jelentés betűjelét! Vigyázz, egy kép és két jelentés kimarad!

A jelentések:

- A) csúszós út
- B) tüzet rakni tilos
- C) robbanásveszély
- D) megfordítani tilos
- E) mérgező anyag
- F) tűzveszélyes áru
- G) törékeny



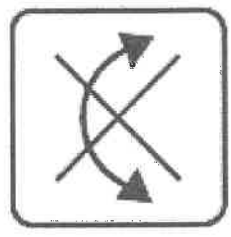
I. A jelentés betűjele:



II. A jelentés betűjele:



III. A jelentés betűjele:



IV. A jelentés betűjele:



V. A jelentés betűjele:



VI. A jelentés betűjele:

4. Egy ifjúsági regényből idézzük az egyik szereplő megszólalását a kiejtést követő írásmóddal. Írj egy-egy példát az eredeti idézet **szavai** közül az alábbi mássalhangzó-törvényekre!

a	
b	
c	

„Mámmeg minek ált meg? Beleskel azon a nyitott ajtón, fordíttya vissza a képit, oszt ojan lett, mintha ráfoktak vóna egy puskát.”

mássalhangzó-törvény	példa az idézetből
a) részleges hasonulás	
b) összeolvadás	
c) rövidülés	

5. Minden csoportban húzd alá azokat a szavakat, amelyeknek a szerkezete **megegyezik** a megadottal! Vigyázz, a csoportokon belül akár **több** jó megoldás is lehetséges!

a	
b	
c	
d	

- a) szótő + képző + jel:

szépségek asztallapok sósabb

- b) jel + szótő + képző + jel:

legokosabbak legrendesebb leggyorsabbal

- c) szótő + képző + képző + jel + rag:

számításokat házasságodnak szépítgetném

- d) szótő + jel + rag:

mondjon nézném vásárolhatsz

8. Olvasd el figyelmesen a következő verset, majd válaszolj a kérdésekre!

a	
b	
c	
d	

Nemes Nagy Ágnes: Tavaszi felhők

Bodzavirágból, bodzavirágból
hullik a, hullik a sárga virágpör.
Fönt meg a felhők szállnak az égen,
bodzafehéren, bodzafehéren.
Szállj, szállj, felhő,
pamacsos,
hullj le, te zápor,
aranyos,
hullj le, te zápor,
égi virágpör,
égen nyíló bodzavirágból.

- a) A három kép közül melyik lehetne **leginkább** illusztráció a vershez?
Írd a kép betűjelét a pontsorra! Választásodat röviden indokold is!

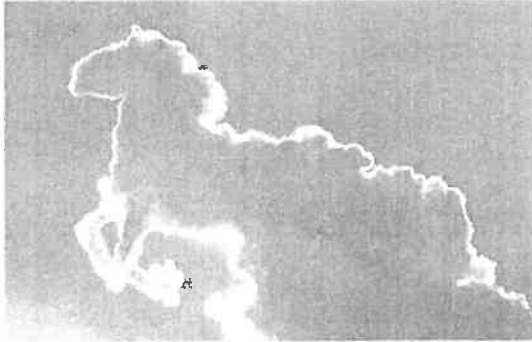
A)



B)



C)



A választott betűjel:

Indoklás:

.....

b) A vers két, egymással párhuzamba állított képet fest le. Az egyik elemeit megadtuk, keresd meg és írd a pontsorra a másik kép megfelelő elemeit!

A) bodzavirág:

B) virágpor:

C) sárga:

c) Melyik az az egyetlen költői eszköz, amelyik **nem** jellemzi a verset?

Húzd alá a megfelelőt!

metafora, ismétlés, hasonlat, megszólítás

d) Húzd alá az alábbi megállapítások közül az egyetlen helyeset!

A) A vers azonos ritmusú ütemhangsúlyos sorokból áll.

B) A versben nincs rímtelen sor.

C) A vers egyszerre időmértékes és ütemhangsúlyos ritmusú.

9. Olvasd el figyelmesen a következő szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

Az állatok időjósága

(1) Egykori kalendáriumok megsárgult lapjait forgatva gyakran találkozhatunk olyan tanácsokkal, előrejelzésekkel, amelyek az időjárásra vonatkoznak. Ezen nem kell csodálkoznunk, hiszen a régi korok emberei igencsak ki voltak szolgáltatva az időjárás szeszélyeinek és mostohaságának. Az időjósáshoz sok ezer furcsábbnál furcsább hiedelem és babona fűződik. A néphit előszeretettel foglalkozik az időjós állatokkal, amelyek természete és viselkedése előjele lehet az időváltozásnak. A városi ember egyre könnyebben hajlik arra, hogy babonának, koholmánynak vélje a múlt idők embereinek a megfigyeléseit. Pedig az élő szervezetek időérzékenysége korántsem babonáság. Sokkal inkább tartozik a modern tudomány kutatási körébe, mintsem hinnénk. Megállapították: valamennyi magasabb rendű szervezet közös jellemvonása, hogy az idegrendszer egyik fontos része fokozottan érzékeny az időjárás változásaira. S most következzen néhány példa.

(2) A **békák** klasszikus időjós állatok, a népies megfigyeléseknek se szeri, se száma. Ilyen például az, hogy ha a békák kuruttyolnak, és eközben alacsonyan ülnek, futólagos eső várható; ha májusban erősen halljuk a békákat brekegni, igen sok esőben lesz részünk; ha a szárazföldi békák magasan ülnek, szép idő lesz.

(3) A **liléket**, e kecses mozgású, galambokra emlékeztető gázlómadarakat „Regenpfeifer”-nek, vagyis esőfütyülőnek nevezik a népi időjósok. A lilék népes nemzetségének majdnem minden tagja az esőzést megelőzően hangosan és sokat fütyül.

(4) A **halak** időmegérző képessége is csaknem tökéletesnek mondható. A halászok, horgászok és a parton lakó emberek úgy vélik, ha a halak a vízből magasra ugrálnak ki, vagyis magasra vetik magukat – ami valóban feltűnő jelenség –, hirtelen bekövetkező zivatarról tarthatunk. Ugyanakkor zivatarban, ha a halak a víz felszínéhez közel úszkálnak, az eső gyors lecsendesülése várható. A tengerpartok népei, különösen a halászok, sok ilyen megfigyeléssel jósták meg maguknak az időt, hiszen korántsem volt mindegy, hogy vihar éri-e őket a tengeren, vagy sem.

(5) Széltében-hosszában elterjedt hit, ha a **kutya** gyakran vakarózik, eső lesz. Ebben az időjósolásban, amely sokszor beválik, kevés érdeme van a kutyának. A kutya itt csak mint szenvedő áldozat másodlagosan érzi meg az idő zivatarosra válását. Az élősködők, legyek, bolhák, poloskák, tetvek a zivatart megelőző fojtó, fülledt hőségben rendkívül élénkké

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	

válnak, és „gazdáikat” agyonkínózzák. Amikor tehát a kutya hadba száll a bolháival, meg-meghengeredik a homokban, földön, fűben, és vakarózással igyekszik rendre utasítani bundája garázda lakóit, bizony megnyílhat a felhősákok szája.

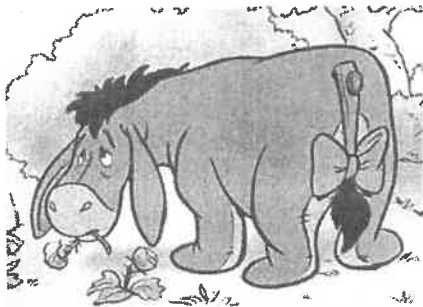
(6) A **szamár** – bár az emberek butának tartják – határozottan értelmes állat, az időjósulásban pedig éppenséggel nem ... szamár! Időérzékenységét nemcsak a jóindulatú közvélemény, de a tudomány is elismeri. Hosszan tartó lármás, rekedt ordítózását noha Európa-szerte eső, vihar előjelének tartják, és nálunk is általánosan ismert a „Bóg a szamár, eső lesz!” jóslat, ez inkább humoros, mint komoly. Ugyanis sokkal bizonyosabban következtethetnek időváltozásra a pásztorok, juhászok, szamaras gazdák állatuk mozgásából, viselkedéséből. A szamár esőt érezve kedvetlenül lógatja a fejét, keveset mozog, el-elmaradozik a vonuló nyájtól.

Forrás: http://nemzetisegek.hu/repertorium/2008/belivek_54-55.pdf

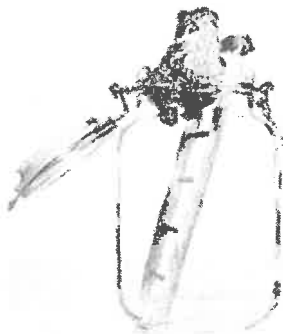
- a) A szövegben említett példák alapján melyik időjárási jelenséget érzik meg **leginkább** az állatok?

.....

- b) Milyen időváltozást tudsz leolvasni az alábbi képeken látható állatok viselkedéséből? Írd a pontsorra a következtetésedet!



A)



B)

c) Miért nevezik a liléket németül Regenpfeifernek?

.....

d) Miért volt nagyobb jelentősége a régebbi korokban az időjósító állatoknak?

.....

e) A szöveg alapján dönts el, hogy igazak vagy hamisak-e az alábbi állítások! Húzd alá a helyes választ!

A) Az állatok időjósító képessége csak tudománytalan babonaság.

IGAZ – HAMIS

B) Ha a halak a víz színéhez közel úsznak, zivatar várható.

IGAZ – HAMIS

C) Kisebb valószínűséggel lesz eső, ha a szamár ordít, mint ha a fejét lógatja.

IGAZ – HAMIS

f) Az (5) bekezdésben miért van idézőjelben a „gazdáikat” szó?

.....

g) Keresd meg és írd ki az (5) bekezdésből azt a metaforát, amelyiknek a jelentése: eleredhet az eső!

.....

h) Értelmezd a következő mondatban rejlő szójátékot! „A szamár (...) éppenséggel nem szamár!”

.....

.....

